

तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्रमांक १९६७, मुंबई ४०० ००१.
दूरध्वनी - २२६२०६०१, २२६९०६०२, २२६४१५०/५१, फॅक्स - २२६९२१०२.
E-mail: desk2@ttemaharashtra.gov.in web - www.ttemaharashtra.gov.in

क्रमांक :- २/एनजीसी/अॅप्रेंटिस अॅक्ट/२०१८/२ ३
दिनांक:- ०९ JAN 2019

प्रति,
सहसंचालक,
तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,
मुंबई, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद,
अमरावती, नागपूर.

विषय :- नविन Apprenticeship Act च्या अंमलबजावणीबाबत करावयाची कार्यवाही.

संदर्भ :- १. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, म.रा. मुंबई यांचे पत्र क्र.१०/एटीएस/२०१८/प्र.क्र.२/३११ दि.१.१२.२०१८

२. शासन पत्र उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र. संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.४१३/ताशि-४, दि.५.१२.२०१८

३. शासन पत्र उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र. संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.१४९/विशि-२, दि.२७.१२.२०१८

महाराष्ट्र शासनाने शिकाल उमेदवार (महाराष्ट्र सुधारणा) अधिनियम २०१७ (२०१८ चा १७) पारित केला आहे. सदर अधिनियमाची दि.५.०४.२०१८ पासून राज्यात अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या शिकाल उमेदवारीच्या नियमावलीनुसार सद्य स्थितीत शिकाल उमेदवारी भरतीचे प्रमाण आस्थापनेवरील एकूण मनुष्य बळाच्या (कंत्राटी कामगारांसह) २-५ % ते १०% इतके आहे. तथापि राज्यात उद्योग क्षेत्रामध्ये मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध असलेल्या पायाभूत सुविधांचा शिकाल उमेदवारी प्रशिक्षणाकरीता प्रमावीपणे उपयोग करणे शक्य असल्याने, ट्रेड अॅप्रेंटिसचे प्रमाण २५% पर्यंत वाढविण्यात आले आहे. त्यामुळे अप्रशिक्षित उमेदवार (Fresher)/ औद्योगिक संस्था उत्तीर्ण उमेदवार / महाराष्ट्र व्यवसाय परिक्षा मंडळ / एम.ई.एस प्रशिक्षित / सेक्टर स्कील कौन्सिल / बी.ए. / बी.कॉम उत्तीर्ण उमेदवार यांना शिकाल उमेदवारी प्राप्त होवून शिकाल उमेदवारांची संख्या वाढून प्रत्यक्ष कामाच्या अनुभवातून उमेदवारांच्या कौशल्यात वाढ होवून त्याचा उपयोग रोजगार / स्वयंरोजगाराकरीता होईल असे निर्देश मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिले आहेत.

त्यास अनुसरून मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव मा.श्री. प्रविण परदेशी यांचे अध्यक्षतेखाली दि.२९.१०.२०१८ रोजी आढावा बैठक घेण्यात आली. सदर आढावा बैठकीमध्ये काही सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर सुचनांच्या अनुषंगाने विभागीय कार्यालयांच्या स्तरावर पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभाग

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभाग

दि. ०९/१२/२०१८

- उद्योजक व मोठ्या औद्योगिक संघटनेचे व स्थानिक संघटनेचे प्रतिनिधी तंत्रशिक्षण विभागाचे अधिकारी, अभियांत्रिकी महाविद्यालये व तंत्रनिकेतनांमधील अधिकारी, विद्यापीठाचे प्रतिनिधी, औद्योगिक सुरक्षा संचालनालयाचे प्रतिनिधी, प्रादेशिक स्तरावरील कामगार खात्याचे अधिकारी यांच्या उपस्थितीत आणि रोजगार व स्वयंरोजगार कौशल्य विकास विभागाचे अधिकारी यांचे समन्वयाने प्रादेशिक स्तरावर आयोजित करण्यात येणा-या बैठकीस व्यक्तीशः उपस्थिती रहावे.
- प्रादेशिक स्तरावर संपन्न होणा-या बैठकीमध्ये शिकाऊ उमेदवारी योजना प्रभावीपणे राबविण्याकरिता संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी तयार केलेला कृती आराखड्यानुसार अंमलबजावणीबाबत रोजगार व स्वयंरोजगार कौशल्य विकास विभागाचे अधिकारी यांवेशी संपर्क साधण्यात यावा.
- औद्योगिक आस्थापनांना कोणत्या शैक्षणिक अर्हता धारक उमेदवारांची गरज आहे, याची अगोदर माहिती घेवून संबंधित अर्हताधारकांना कोणत्या इंडस्ट्रीज शिकाऊ उमेदवारी देवू शकतात याबाबतची माहिती संकलीत करण्यात यावी.
- अभियांत्रिकी पदविका व पदवीचे शिक्षण घेत असताना दुस-या / तिस-या / चौथ्या वर्षी, Enternship मध्ये किंवा उन्हाळी सुट्टी / दिवाळी सुट्टी यामध्ये अर्धवेळ व पूर्णवेळ याप्रमाणे उमेदवारांना प्रत्यक्ष इंडस्ट्रीजमध्ये शिकाऊ उमेदवारी देता येईल व त्यासाठी प्रयत्न करावेत.
- आय.टी.आय. उर्चीर्ण उमेदवारांचे शिकाऊ उमेदवारी मिळवून दिली जाते, त्याच धर्तीवर जिल्हा व विभाग स्तरावर तंत्रनिकेतने, अभियांत्रिकी महाविद्यालयांमधील उमेदवारांचे भरती मेळावे व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयांतर्गत कार्यरत सहाय्यक प्रशिक्षणार्थी सल्लागार, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार उद्योजकता अधिकारी आणि अभियांत्रिकी महाविद्यालये व तंत्रनिकेतनांमधील प्लेसमेंट अधिकारी यांनी संयुक्तपणे घ्यावेत.
- औद्योगिक आस्थापनांना कोणत्या शैक्षणिक अर्हता धारक उमेदवारांची गरज आहे, याची अगोदर माहिती घेवून संबंधित अर्हताधारकांना कोणत्या इंडस्ट्रीज शिकाऊ उमेदवारी देवू शकतात यांचा समन्वय साधून रोजगार मेळावे आयोजित करावेत. जेणेकरून शिकाऊ उमेदवारी मिळाली नाही म्हणून उमेदवार निराश होवून परत जाणार नाहीत.
- महाराष्ट्र शासनाचे सन २०२० पर्यंत ५.०० लाख उमेदवारांना शिकाऊ उमेदवारी मिळवून देण्याचे उद्दीष्ट असल्याने, राज्य शासनाने सच्च व तंत्र शिक्षण विभागाला सन २०१८, २०१९ व २०२० पर्यंत अनुक्रमे ०.५ लाख, १.५ लाख व २.५ लाख इतक्या महाविद्यालयीन व तंत्रनिकेतनांमधील उमेदवारांना शिकाऊ उमेदवारी मिळवून देण्याचे उद्दीष्ट निर्धारित करून दिले आहे. सदर उद्दिष्टाची पूर्तता करण्याकरिता

अभियांत्रिकी व तंत्रनिकेतनांमधील उमेदवारांना Demand Driven Skill training द्यावे तसेच व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयातील अधिका-यांशी समन्वय ठेवून त्याअनुषंगीक कार्यवाही करण्यात यावी.

- सोबत संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी तयार केलेला कृती आराखडा जोडला आहे.

शिकाऊ उमेदवार (महाराष्ट्र सुधारणा) अधिनियम २०१७ (२०१८ चा १७) ची राज्यामध्ये प्रभावी अंमलबजावणी करण्याकरीता निर्देशित केल्यानुसार तंत्रशिक्षण विभागीय स्तरावर कार्यवाही करण्यात यावी. अनुपालन अहवाल संचालनालयास सादर करण्यात यावा.

(डॉ. अमेय वाघ)

संचालक

तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

प्रत :

१. मा. सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना माहितीकरीता सादर.
२. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, म.रा. मुंबई यांना माहितीकरीता.
३. संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, मुंबई यांना माहिती व कार्यवाहीकरीता.
४. कार्यासन अधिकारी, का.क्र.१० व १६ मुख्य कार्यालय, मुंबई यांना माहिती व कार्यवाहीकरीता.

महाराष्ट्र राज्य

प्र. क्र. :- संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.१४९/विशि-२
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
ई-मेल: amol.bhokare@nic.in
दिनांक:- २७ डिसेंबर, २०१८.

प्रति,
संचालक,
तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य,
मुंबई.

विषय :- विद्यापीठस्तरावरून शिकाऊ उमेदवारी योजना राबविण्याबाबत.
संदर्भ :-संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,
मुंबई यांचे दि.१९.१२.२०१८ रोजीचे पत्र.

महोदय,
केंद्र शासनाच्या शिकाऊ उमेदवारीच्या नियमावलीनुसार शिकाऊ उमेदवारी भरतीचे प्रमाण
आस्थापनेवरील एकूण मनुष्यबळाच्या २.५०% ते १०% इतके आहे. तथापि, सध्यात मोठ्या प्रमाणात
पांथाभूत सुविधांचा शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षणाकरिता प्रभावीपणे उपयोग करणे शक्य असल्याने
शिकाऊ उमेदवारी भरतीचे प्रमाण १५% पर्यंत वाढविण्यात आले आहे. विविध शाखेमध्ये उत्तीर्ण
झालेले उमेदवार यांना शिकाऊ उमेदवारी प्राप्त झाल्यामुळे शिकाऊ उमेदवारीनी त्यांच्या कामाच्या
अनुषंगाने उमेदवारांचा कौशल्यात वाढ होऊन त्यांचा उपयोग रोजगार व स्वयंरोजगारकरिता होईल.
असे मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी निर्देश दिले आहेत.

२. सद्यस्थितीत ITI उत्तीर्ण उमेदवारांना मोठ्या प्रमाणात शिकाऊ उमेदवारी प्राप्त होते त्याच
धर्तीवर B.A., B.Com., B.Sc., अभियांत्रिकी पदवी व पदविका यांचे शिक्षण घेता असलेल्या दुसऱ्या
/तिसऱ्या/ चौथ्या वर्षीचे Internship किंवा इन्हाळी सुट्टी किंवा दिवाळी सुट्टी मध्ये अर्धवेळ किंवा
पूर्णवेळ याप्रमाणे उमेदवारांना शिकाऊ उमेदवारी देता येईल.

३. ITI उत्तीर्ण उमेदवारांचे शिकाऊ उमेदवारांसाठी भरती मेळावे घेण्यात येतात त्याच धर्तीवर
जिल्हा व विभागास्तरावर तसेच सर्व महाविद्यालयांमध्ये उमेदवारांचे भरती मेळावे संयुक्तपणे घेण्यात
यावेत. शिकाऊ उमेदवारी योजना काय आहे, ही योजना कशी राबावयाची, त्याचे नियम व मर्यादा काय
आहेत, या योजनेचे फायदे काय आहेत इ.ची पूर्णपणे माहिती मिळावी याकरिता व्यवसाय शिक्षण व
प्रशिक्षण संचालनालयाचे प्रादेशिक सहसंचालक तसेच विद्यापीठाचे संबंधित अधिकारी, प्लेसमेंट
ऑफिसर्स, उद्योग आस्थापनाचे प्रमुख पदाधिकारी, उद्योग असोसिएशनचे पदाधिकारी तसेच
महाविद्यालयाचे प्राचार्य व प्लेसमेंट अधिकारी यांच्या उपस्थितीत व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण

28/12/18
28/12/18
20/12/18

संचालनालयाचे प्रवेशिक सहसंचालक सादरीकरण आयोजित करतील. शिकाऊ उमेदवारीमध्ये सेक्टरनिहाय जे व्यवसाय निर्देशित आहेत ते सोडून ज्या नवीन व्यवसायाची शिकाऊ उमेदवारींना गरज लागणार आहे, त्यांचा पध्दतशीर अभ्यासक्रम तयार करून त्यास राज्य शिकाऊ उमेदवारी परिषद यांच्याकडून अधिसूचना काढून त्या अभ्यासक्रमानुसार शिकाऊ उमेदवारीची विविध आस्थापनात भरती करणे व विहित प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यावर राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेमार्फत त्यांची परिक्षा व उत्तीर्ण उमेदवारींना प्रमाणपत्र देणे अशाप्रकारे शिकाऊ उमेदवारींचा उपक्रम राबविण्यात यावा. याकरिता व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाने कृती आराखडा तयार केला असून संदर कृती आराखडा सर्व अकृषी विद्यापीठ तसेच संदर विद्यापीठांच्या अंतर्गत येणाऱ्या सर्व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करण्याबाबत कळविण्यात यावे. तसेच सोबतच्या कृती आराखडानुसार प्रत्येक टप्पानिहाय झालेल्या कार्यवाहीचा अहवाल उदा. कार्यशाळा वेणे, कार्यशाळेची उपस्थिती, सादरीकरण व त्याबाबतच्या शंका निरसन इत्यादीची माहिती, कार्यशाळेनंतर गठीत करावयाचा समित्या, समितीने केलेली कामे इत्यादीबाबतचा अहवाल वेळोवेळी शासनास सादर करण्यात यावा.

सोबत :- संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी तयार केलेला कृती आराखडा.

आपला,

नि. शं. क्षीरसागर

(नि. शं. क्षीरसागर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

सहसंचालक, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, मुंबई, पुणे, औरंगाबाद, नाशिक, अमरावती,
नागपूर.

पदवी धारकांसाठी विद्यापीठ स्तरावर शिकाऊ उमेदवारी योजना राबविणे.

कृती आराखडा

अ.क्र.	कामाचे स्वरूप व टप्पे	कामाची जबाबदारी	कामाचा कालावधी
१.	विद्यापीठ स्तरावर कार्यशाळा आयोजित करणे. कार्यशाळेत आवश्यक उपस्थिती. प्रादेशिक कार्यालयाचे सहसंचालक, प्रादेशिक कार्यालयाचे सहाय्यक प्रशिक्षणार्थी सहाय्यक तसेच विभागिय सहसंचालक तंत्र शिक्षण व त्याचे फ्लेसमॅट ऑफिसर, उद्योग आस्थापनांचे प्रमुख, उद्योग असोसिएशनचे पदाधिकारी, महाविद्यालयांचे प्राचार्य व त्यांचे फ्लेसमॅट ऑफिसर यांनी उपस्थित रहाणेबाबत सर्व कुलसचिवांना पत्र देणे.	संचालक तथा राज्य प्रशिक्षणार्थी सहाय्यक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय मुंबई.	डिसेंबर २०१८, तिसरा आठवडा.
२.	प्रत्येक विद्यापीठ स्तरावर कार्यशाळा आयोजित करणे. दरीलप्रमाणे सर्वांना निमंत्रित करून कार्यशाळेचे आयोजन करणे	सर्व विद्यापीठांचे कुलसचिव,	डिसेंबर २०१८, चौथा आठवडा / जानेवारी- २०१९, पहिला आठवडा.
३.	विद्यापीठातील कार्यशाळेत शिकाऊ उमेदवारी योजना, अधिनियम, सुधारणा, व्यवसाय अभ्यासक्रम व अंमलबजावणी याबाबत सादरीकरण करणे.	व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालयांचे तथा सहसंचालक सहप्रशिक्षणार्थी सहाय्यक.	डिसेंबर २०१८, चौथा आठवडा / जानेवारी- २०१९, पहिला आठवडा.
४.	विद्यापीठ स्तरावर कुलसचिवांच्या अध्यक्षतेखाली पदवीधारक उमेदवारांसाठी शिकाऊ उमेदवारी समिती गठीत करणे. अध्यक्ष : कुलसचिव, सदस्य सचिव, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालयाचे सहसंचालक सदस्य : उद्योग असोसिएशनचे प्रतिनिधी : OI, FICCI, विदर्भ इंडस्ट्रि असोसिएशन, मराठवाडा इंडस्ट्रि असोसिएशन : उपसंचालक, रोजगार स्वयंरोजगार व कौशल्य विकास. : महाविद्यालयांचे प्राचार्य (निवडक)	संचालक तथा राज्य प्रशिक्षणार्थी सहाय्यक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय मुंबई.	जानेवारी २०१९, दुसरा व तिसरा आठवडा.

<p>: Training & Placement Officer. : सेक्टरनिहाय उद्योग असोसिएशनचे प्रतिनिधी समितीची कार्ये व कर्तव्ये :</p> <ol style="list-style-type: none"> उद्योग आस्थापनांशी गरज लक्षात घेवून शिकाऊ उमेदवारीचे व्यवसाय निधीत करणे. निधीत केलेल्या नविन व्यवसायांचे अभ्यासक्रम तयार करणे. राज्य शिकाऊ उमेदवारी परीषद यांना अभ्यासक्रम मंजूरीसाठी प्रस्तावित करणे. उद्योग आस्थापनांना निर्देशित व्यवसाय अभ्यासक्रमबाबत अवगत करणे. भरती मेळावे आयोजित करणे. उमेदवारांना शिकाऊ उमेदवारी मिळणेसाठी संनियंत्रण करणे 	<p>विद्यापीठ स्तरावर अभ्यासक्रम तयार करण्यासाठी इंडस्ट्रिय सेक्टरनिहाय उपसमिती स्थापन करणे. अध्यक्ष : कुलसचिव. सदस्य सचिव : प्रादेशिक कार्यालयाचे सहसंचालक / प्रतिनिधी सदस्य : १. विद्यापीठाचे वॉर्ड ऑफ स्टडीजचे चेअरमन. २. महाविद्यालयाचे प्राचार्य. ३. Training & Placement Officer. ४. उद्योग सेक्टरचे प्रतिनिधी ५. अभ्यासक्रमाचे तज्ज्ञ शिक्षक / प्राध्यापक</p>	<p>विद्यापीठाचे कुलसचिव व सहसंचालक कार्यालय, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण.</p>	<p>जानेवारी २०१९, तिसरा आठवडा.</p>
<p>विद्यापीठ समितीने प्रस्तावित केलेल्या नविन व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रस्तावित करणे.</p>	<p>विद्यापीठाचे कुलसचिव व सहसंचालक कार्यालय, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण.</p>	<p>विद्यापीठाचे कुलसचिव व सहसंचालक कार्यालय, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण.</p>	<p>जानेवारी २०१९, चौथा आठवडा फेब्रुवारी २०१९ पहिला आठवडा.</p>
<p>राज्य शिकाऊ उमेदवारी परीषदेकडून प्रस्तावित नविन निर्देशित व्यवसायांची मंजूरी घेणे.</p>	<p>संचालक तथा राज्य प्रशिक्षणार्थी सल्लागार, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.</p>	<p>संचालक तथा राज्य प्रशिक्षणार्थी सल्लागार, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.</p>	<p>फेब्रुवारी २०१९ चौथा आठवडा.</p>

राज्य शिक्षाक उमेदवारी परीषदेने, SAC ने निर्देशित केलेल्या अभ्यासक्रमांची अधिपुवना निर्गमित करणे.	सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग.	मार्च - २०१९ दुसरा व तिसरा आठवडा.
०. विद्यापीठ शिकाऊ उमेदवार समितीने पदवीधर उमेदवारांकरीता सेक्टरनिहाय भरती मेळावे आयोजित करणे.	विद्यापीठाचे / कॉलेजचे ट्रेनिंग ऑफ प्लेसमेंट ऑफिसर.	फेब्रुवारी - २०१९ चौथ्या आठवडा व मार्च - २०१९ पहिला आठवडा.
११. भरती केलेल्या उमेदवारांचे ऑफलाईन मोड मध्ये भरती करून संविदा नोंदणी करणे व अभ्यासक्रमानुसार प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे.	संबंधित औद्योगिक आस्थापना.	मार्च - २०१९ व पहिला आठवडा दुसरा आठवडा पासून फेब्रुवारी - २०२० पर्यंत
१२. प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या उमेदवारांची परीक्षा घेणे व उत्तीर्ण उमेदवारांना प्रमाणपत्र देणे.	राज्य व्यवसाय प्रशिक्षण परीषद (SCVT)	फेब्रुवारी / मार्च - २०२०